

Effectieve en duurzame professionalisering

Onderwijsvorm	Kleuteronderwijs, lager onderwijs, secundair onderwijs
Bouwsteen	 Bouwsteen 6 Monitor je leerlingen en laat je ondersteunen
Aanbeveling	6.2 Geef jezelf de kans om te blijven leren

Achtergrond

Een team Amerikaanse onderzoekers ontwikkelde een twee jaar durend professionaliseringstraject voor kleuterleerkrachten. Het traject had als doel de leerkrachten beter voor te bereiden op het onderwijs aan tweetalige kleuters en op die manier de taalvaardigheid, beginnende geletterdheid, socio-emotionele ontwikkeling en rekentaalvaardigheid van de kleuters te verbeteren. Het programma bleek bijzonder effectief: na afloop was de kwaliteit van de activiteiten en instructie van de deelnemende leerkrachten hoger dan die van de leerkrachten die niet deelnamen aan het programma. Bovendien hadden de kleuters van de deelnemende leerkrachten ook een grotere woordenschat. Een coachingsprogramma voor leerkrachten van leerlingen met leesmoelijkheden in het secundair onderwijs had een gelijkaardig effect.

Beschrijving

Blijvende professionalisering is niet alleen een belangrijke voorwaarde voor het succes van een taaltraject; het is ook essentieel voor het duurzame karakter ervan. Hoe verschillend de onderzochte effectieve buitenlandse programma's ook zijn, ze voorzien steeds een luik professionalisering waarin doorgaans op **drie terreinen** gewerkt wordt:

1. Professionalisering via training(en) voor de start van het programma

Wat?

Voordat ze met het (nieuwe) programma starten, volgen leerkrachten een **intensieve training bij een expert**. Deze trainingen hebben doorgaans een onderzoeksgebaseerd theoretisch luik en een praktijkgericht luik.

Voorbeeld?

- Voordat kleuterleerkrachten een taaltraject voor de Nederlandsetaalleerders in hun klassen ontwerpen, volgen ze een driedaagse zomercursus rond bijzonderheden van kwaliteitsvolle instructie aan deze doelgroep. Tijdens deze training krijgen ze een theoretisch kader, effectieve instructiestrategieën en concreet lesmateriaal aangereikt;
- Leerkrachten secundair onderwijs die een programma voor leerlingen met leesmoelijkheden willen gebruiken, krijgen vooraleer ze met dit programma starten een intensieve training over kenmerken van leerlingen met leesmoelijkheden, manieren om met deze doelgroep aan technisch lezen te werken en handvatten voor begeleid lezen en duolezen. Daarnaast krijgen ze de kans om het materiaal te bekijken en modelleert de trainer ook een voorbeeldles.

2. Ondersteuning door coaches tijdens het programma

Wat?

De leerkrachten worden **tijdens het uitvoeren van het programma** begeleid door een coach. De coachingsessies zorgen ervoor dat de leerkracht het geleerde al doende kan toepassen. Zowel de coach als de leerkrachten kunnen topics en vragen voorleggen.

Voorbeeld?

- De kleuterleerkrachten ontmoeten hun coach twee keer per maand. De coachingsessies zijn afgestemd op de noden en vragen van de leerkracht. De coach en leerkracht werken samen in een probleemoplossend proces;
- De leerkrachten secundair onderwijs worden begeleid door een coach. De coach observeert lessen, geeft feedback en modelleert effectieve instructiestrategieën. Wanneer de leerkracht zelf vragen heeft, kan hij de coach bereiken via telefoon of e-mail.

3. Ondersteuning door professionele leergemeenschappen tijdens het programma

Wat?

Leerkrachten **leren van elkaar** in kleine groepen. Ze worden hierin begeleid door een expert.

Voorbeeld?

- De kleuterleerkrachten komen regelmatig samen in een werkgroep. Deze werkgroep wordt begeleid door een expert. Tijdens deze sessies werken de kleuterleerkrachten bijvoorbeeld samen een les rond voorlezen uit, of ze brainstormen over effectieve activiteiten om aan klankbewustzijn te werken. Ze geven ook regelmatig feedback aan elkaar, bijvoorbeeld door een video te bekijken waarin één van de kleuterleerkrachten een door de coach aangeleerde strategie probeert toe te passen in de klaspraktijk;
- De leerkrachten secundair onderwijs komen elke maand samen in een professionele leergemeenschap. Ze bespreken er concrete uitdagingen en moeilijkheden van het programma, bijvoorbeeld: *Als ik op leesvlotheid wil oefenen door mijn leerlingen in duo's elkaars tijd te laten meten, merk ik dat de leerlingen erg competitief worden en vooral snel en niet accuraat gaan lezen. Hoe los jij dat op?*

Bron

- Castro, D. C., Gillanders, C., Franco, X., Bryant, D. M., Zepeda, M., Willoughby, M. T., & Mendez, L. I. (2017). Early education of dual language learners: An efficacy study of the Nuestros Niños School Readiness professional development program. *Early Childhood Research Quarterly, 40*, 188–203. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2017.03.002>
- Davis, M. H., McPartland, J. M., Pryseski, C., & Kim, E. (2018). The effects of coaching on English teachers' reading instruction practices and adolescent students' reading comprehension. *Literacy Research and Instruction, 57*(3), 255–275. <https://doi.org/10.1080/19388071.2018.1453897>
- Kim, J. S., Hemphill, L., Troyer, M., Thomson, J. M., Jones, S. M., LaRusso, M. D., & Donovan, S. (2017). Engaging struggling adolescent readers to improve reading skills. *Reading Research Quarterly, 52*(3), 357–382. <https://doi.org/10.1002/rrq.171>